

TEMATICKÁ ŠETŘENÍ

| Zápisy do 1. ročníku základní školy

Tematická inspekční činnost zaměřená na kontrolu zápisů dětí do 1. ročníku základní školy byla provedena v termínu od 15. ledna do 15. února 2016 přímo ve vybraných základních školách. Česká školní inspekce kontrolovala dodržování povinností ze strany ředitele školy, sledovala též plnění povinností obecního úřadu, kontrolovala průběh zápisů do 1. ročníku základní školy a dále zjišťovala, jaké informace požadují školy od zákonných zástupců dětí.

Mgr. Zdeněk Modráček
oddělení metodik a analýz

Česká školní inspekce v minulosti opakovaně upozorňovala na nejednotnost praxe při realizaci zápisů do 1. ročníku základního vzdělávání. Zatímco v některých školách je zápis organizován jako motivační, posuzování dovedností je pouze orientační a probíhá přirozenou hravou formou, v jiných školách se forma zápisu přibližuje téměř formátu přijímacích zkoušek. Cílem tematické inspekční činnosti bylo zjistit, zda se zápisy odehrávají korektně a zda na děti nejsou kladeny nepřiměřené nároky. Současně bylo ověřováno, zda nedochází k přijímání dětí mimo spádové obvody na úkor dětí spádových.

Povinnosti ředitele školy

Ředitel školy má dle § 46 odst. 1 školského zákona povinnost stanovit místo a dobu zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání a oznámit to způsobem v místě obvyklým. V naprosté většině navštívených škol (99,1 %) ředitel školy místo a dobu zápisu stanovil.

Zápis do 1. třídy nejčastěji školy oznamují na svých webových stránkách (97,7 % škol) nebo na úřední desce školy, na nástěnce nebo obdobné ploše ve škole (93,9 %), dále v místním periodiku,

zpravodaji a na úřední desce zřizovatele.

V důsledku vyššího zájmu o některé školy a nedostatečné kapacity škol stanovují ředitelé škol konkrétní kritéria přijetí do 1. ročníku základního vzdělávání. Školský zákon ukládá řediteli spádové školy povinnost přednostně přijmout žáky s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu, a to do výše povoleného počtu žáků uvedené ve školském rejstříku. Kritéria přijetí mimo spádovosti školský zákon nestanovuje. Jednotlivá kritéria byla při inspekční činnosti posuzována podle zásady rovného přístupu ke vzdělávání, plně v souladu se zmíněným doporučením veřejné ochránkyně práv.

Základním zákonným kritériem přijetí u zápisu dětí do 1. ročníku je spádovost. Třetina škol, které byly při inspekční činnosti navštíveny, měla kromě spádovosti i jiná kritéria přijetí. Nejčastějším jiným kritériem pro přijetí dítěte po spádovosti bylo vzdělávání staršího sourozence ve škole (75,7 % škol), dále měly přednost děti s odkladem povinné školní docházky (21,5 %) a hrála roli i vzdálenost bydliště od školy (17,8 %). V několika případech se jako kri-

térium objevilo zaměstnání rodiče ve škole (5 škol). Takové kritérium sice nemusí být nutně v rozporu se zákonným požadavkem na rovný přístup ke vzdělávání, nicméně lze jej jednoznačně považovat za nevhodné. Tato skutečnost byla s řediteli dotčených škol probrána.

Ve 4 školách bylo kritériem datum (pořadí) přijetí přihlášky, což je v rozporu se zákonem, neboť zákonní zástupci dětí mají pro podávání přihlášek stanoven termín vždy od 15. ledna do 15. února a datum přijetí přihlášky by pak bylo s ohledem na výše uvedené právo nepřípustně omezující. Nesoulad kritérií se zákonem byl dále zjištěn ve třech školách – ve dvou školách kritéria neobsahovala přednostní přijetí žáků s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu a v jedné škole byla zjištěna diskriminace podle pohlaví (rovnoměrné zastoupení dívek a chlapců ve třídě). Po upozornění Českou školní inspekci ředitelka školy diskriminační kritérium odstranila. Protože k odstranění tohoto kritéria došlo ještě před vlastním zahájením zápisů v dané škole, k diskriminaci nedošlo.

Nevhodná kritéria a kritéria, která byla přímo v rozporu se záko-